

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 105.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, MAY 5th, 1930.

LETO XXXII.—VOL. XXXII.

Zanimive slovenske vesti iz raznih slovenskim naselbin širom Amerike

V Sheboygan, Wis. so dobili sledeči Slovenci državlanske papije: Agnes Šober, Paul Walentin, Jos. Rolek in Anton Agreš. Slovensko stavbno in posojilno društvo v No. Chicago, Ill., je imelo v soboto 3. maja, svojo glavno letno sejo. Ob tej priliki je direktor izdal tudi novo serijo delnic. Društvo lepo napreduje.

V Paonia, Colo., je pred kratkim umrl rojak Frank Brezovnik, star 45 let. Zapušča soprogo in tri sinove.

V Detroitu, Mich., je umrla splošno poznana Slovenka Pavla Škoplja, rojena Marn, doma iz Stange na Dolenjskem, mati sedmih otrok. Zadela jo je srčna kap.

Iz Detroita je odpotovalo več izkušenih rokodelcev v Rusijo, in med njimi je bilo tudi par slovenskih fantov.

V New Yorku se je zaročila Miss Anica Derčar, hčerka bivšega upravnika "Glas Naroda" z Mr. Spencer J. Veroneau.

V Chicagi je umrla rojakinja Mrs. Ana Picman, rojena Gaber, doma iz vasi Trnje pri Škofji Loki. Zapušča moža in hčerko. Stara je bila 33 let.

V Johnstown, Pa. je umrla obče spoštovana Mrs. Jospina Urbas, ki je podlegla pljučnici. Bila je članica SNPJ in JSKJ. Rojena je bila v Grahovem pri Cerknici, po domače Fužinarjeva in stara 52 let. V Ameriki je bivala 30 let.

Štiriletni sinko rojaka Frank Klinarja v Johnstown, Penna., je bil te dni ubit od ulične kare.

Na hudi vročinski bolezni je preteklo soboto nenadoma preminul rojak Anton Tomšev v Chicagi. Doma je bil iz fare Čatež pri Brezicah. Zapušča soprogo in otroka.

V Valley, Wash., je pred kratkim umrl rojak John Burja, star 63 let. Zapušča soprogo in pet otrok. Ranjki Burja je bil rojen v Minneapolisu, Minn.

"Proletarec" obhaja letos 25. letnico svojega obstanka. Ob tej priliki je za 1. maja izšel na 32. straneh.

V Kenmore, Ohio, je umrl rojak Joseph Valant, doma nekje iz Dolenjskega. Zapustil je soprogo in tri otroke.

"Beneški trgovec"

Dramatično društvo "Krka" ponovi nocoj zvečer krasno igrano "Beneški trgovec." Sinočna prireditev je sijajno uspela. Igra je bila igrana tako vzorno, da bi se z njo lahko postavili na najfinjšem odru. Ocenimo prinesemo ob priliki.

Morda je res, morda ni, toda novica je

New York, 3. maja. New-Yorški policijski načelnik priobčuje danes v javnosti gotove dokumente, o katerih trdi, da jih je dobil zaupnim potom iz Moskve, Rusija, in kateri dokumenti dajejo navodila komunistom v Ameriki, kako naj upriporijo revolucijo, povzročajo štrajke in skušajo zrušiti ameriško vladno. Dokumenti so fotografirani posnetki pisem boljševiške vlade. Kot se nadalje poroča iz Moskve, ruska vlada absolutno zanika, da bi bili dokumenti resnični, pač pa so balne podvrženi.

Jetniki v Columbusu so še puntarski. Nove poostrene odredbe

Columbus, Ohio, 3. maja. Polkovnik Robert Haubrich se boji, da znajo izbruhniti novi nemiri in panti v tukajšnjih državnih zaporih. Zato je izdal nove odredbe, ki so precej ostre. Enemu izmed vojakov, ki je bil na stražni v jetniški kapeli, je bil izmaknjen njegov avtomatični revolver. Mogoče ga je izmaknil kak kaznenec ali pa kak stražnik, po mnenju polkovnika Haubricha. Revolverji in vse drugo orožje, ki ga imajo vojaki, je vsak dan pregledano, in je vsak vojak strogo odgovoren za vsak kos orožja. Polkovnik je danes tudi odredil, da vojakom ni več dovoljeno prosto hoditi pri vratih zaporov ven ali notri. Lahko se zgodi, da kak jetnik napade vojaka v temi, mu odvzame obleko in orožje ter svobodno gre iz zaporov kot vojak, ko se je enkrat preoblekel. Danes so jetniški stražniki prvič jedli svoje kosilo v zaporih. Doslej so hodili v restavranse v mesto, ker so se bali, da bi jetniški kuharji lahko zastrupili njih živež. Novi nemiri so zbruhnili včeraj v stokadi, toda je vojaštvo jetnike v kratkem času pomirilo.

Koncert v Girardu

Preteklo soboto je sijajno uspel koncert v Girardu, Ohio, katerega ste priredili Josephine Lausche in Mary Udovich pod vodstvom dr. William J. Lausche in s spremljevanjem Hojor orkestra. Udeležba je bila sijajna, ljudstvo navdušeno, peyki ste peli izvanredno lepo. Udeležba je bila sijajna, ljudstvo navdušeno, peyki ste peli izvanredno lepo. Daljše poročilo prinesemo jutri.

Nihče ni kriv za smrt 320 jetnikov

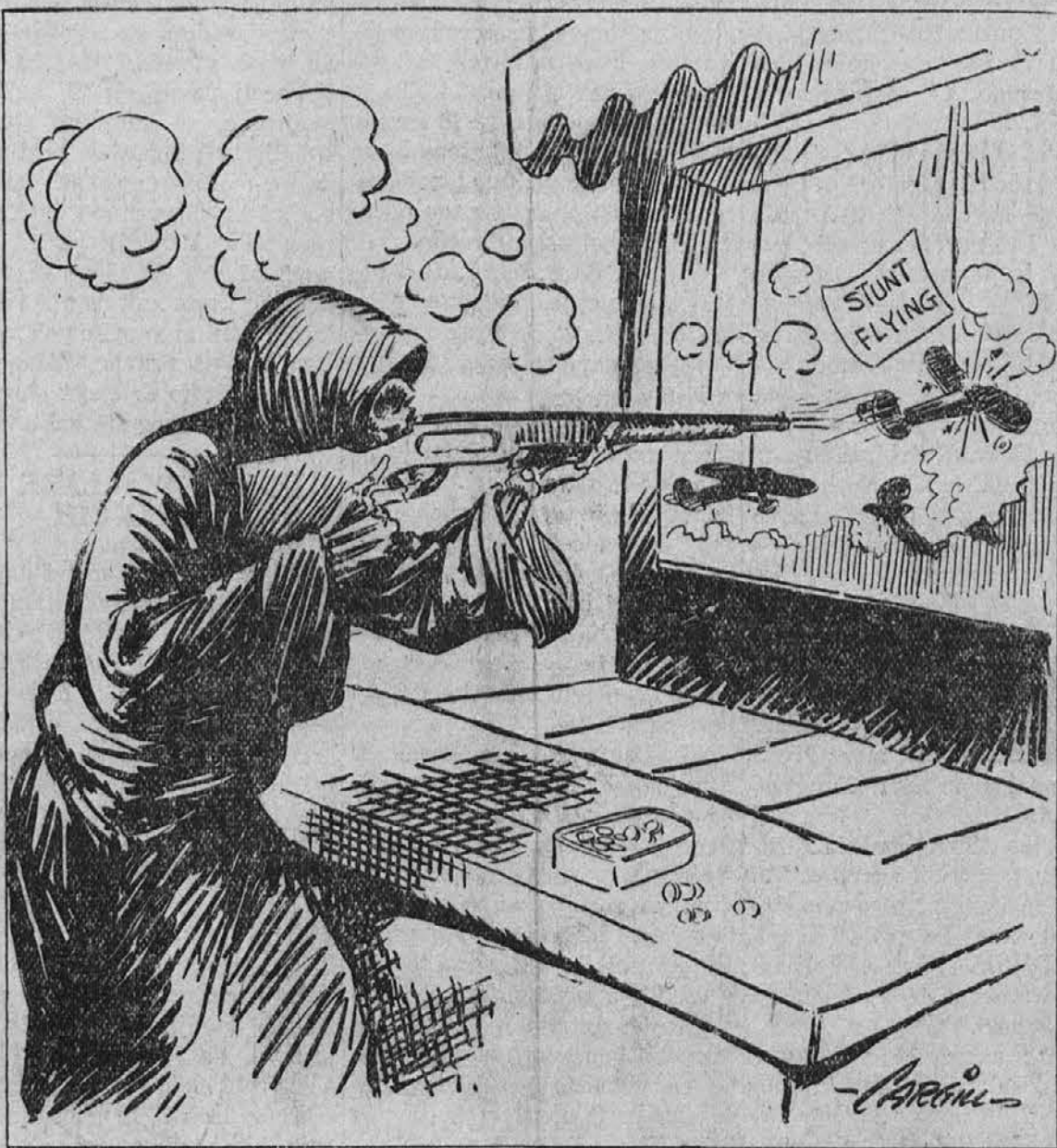
Columbus, O., 3. maja. Kdo je kriv, da se niso odprla vrata jetniških celic tukajšnjih državnih zaporov, ko je 21. aprila izbruhnil požar v ječi? Poročilo, kot ga je dobil governor Cooper od posebnih preiskovalcev, ne dolži nikogar krivice. Poročilo pravi, da je požar nastal potem, ko so jetniki povečerjali in se vrnili v svoje celice, kamor so bili zaklenjeni. Ključki od celic so bili oddani po stražnikih v sobo, kjer je glavni stan stražnikov. Štirje stražniki so se nahajali ob izbruhu požarja v zaporih. Hiteli so po ključke, da odpro vrata celic, toda predno so se vrnili, je požar že dosegel jetniške celice, katerih ni bilo mogoče več odpreti. In sedaj nihče ni kriv za smrt 320 nesrečnikov.

Baseball prvič igran ponoči

Des Moines, Iowa, 3. maja. Sinoči se je prvič v zgodovini športa igrala igra baseballa ponoči. Polje baseballa je bilo razsvetljeno z žarnicami, ki so oddajale 50,000,000 svetlobe, in videlo se je kot pri solnčni svetlobi. Dasi je mesto majhno, pa se je zbralo k igri nad 10,000 gledalcev. Igral je Des Moines napram teamu Wichita, Kas. Zmagal je team Des Moines. Ako se bo stvar obnesla, bodo začeli tudi v drugih mestih igrati pri električni svetlobi.

* Na eno leto zapora je bil v Indiji obsojen sin Mahatma Gandhi.

Smrt ima bogate žetve pri zrakoplovnih voznjakh

Demokrati so prihranili ljudem milijone dolarjev na znižani colnini

Washington, 3. maja. Demokrati kongresmani so danes v poslanski zbornici zmagali s pomočjo republikancev v vzhodnih državah, da so znižali colnino na sladkor, les, srebro in par drugih predmetov, za katere je zahtevala republikanska večina visoko colnino. Važno je, da se je colnina znižala na sladkor. Republikanci so zahtevali in sprejeli colnino \$2.40 od sto funtov od importiranega sladkorja, toda zbornica je včeraj glasovala \$2 colnino od sto funtov, kar pomeni, da bo ameriški narod letno prihranjenih \$16,000,000 samo na sladkorju. Pričakuje se, da bo kongres znižal colnino še na drugih predmetih.

Zrakoplovna poroka

Znani zrakoplovec J. C. Mackey se je pretekli petek poročil z Miss Elsie Taylor blizu Ashtabule, kamor sta mladi mož in žena poletela z zrakoplovom. Elsie Taylor je dobila poročno dovoljenje v Medina, Ohio, kjer je izjavila, da biva že eno leto v okraju in da je 22 let stara. Sodnik v Medini pa, ki je izdal poročno dovoljenje, je pronašel, da Elsie še nikoli ni stanovala v Medini, in da je 19 let stara. In sedaj jo išče šerif po celi državi Ohio, da pride na sodnijo in se zagovarja radi krive prisage.

Bondji iz Chicage

Pravijo, da Chicago nima denarja, toda vendar so štirje komisarji iz Clevelanda odpotovali te dni v Chicago, da dobijo tam \$2,750,000, kar Cleveland potrebuje za gradnjo nove ječe.

Pravo vreme

Zadnji petek je toplomer v Clevelandu kazal 87 stopinj gorkote, v soboto se je zopet ohladilo.

Radio vabilo

Slovenski radio klub s tem naznanja vsej slovenski javnosti, da se sklicuje javni sestanek vseh onih trgovcev ali mogočih posameznikov, ki bi bili voljni prispevati za slovenski radio program v prihodnji sezoni. Doslej so bili v tem klubu sledeči: North American Bank, Ameriška Domovina, Frank Černe, John L. Mihelich Co., Grdina & Sons, Krist Mandel, Grdina's Hardware in Leo Laušin. Slovenski radio klub želi zainteresirati še več trgovcev za slovenski radio program. Radio postaja WJAY je zvišala pristojbino za 100 procentov, namreč, ko je doslej veljala ena ura \$75, jo bodo v bodoče računali \$150. Postaja je upeljala mnoge izboljšave, ki so stale mnogo denarja. To in dejstvo, da bi radi imeli nekaj več trgovcev v klubu, nas je napotilo, da tem potom vabimo vse one, ki se interesirajo za slovenski radio program, da pridejo na javni sestanek v petek, 9. maja, v Slovenskem Narodnem Domu. Vabljeni so trgovci tako iz Clevelanda, kot iz Collingwooda in Newburga, Nottinghama in drugod. Na tem sestanku se bodo dala natančna navodila, pod kakimi pogoji je mogoče nadaljevati slovenski radio program, za katerega se je stotisoče našega naroda tako silno zanimalo. Pomnite: v petek, 9. maja, je sestanek v S. N. Domu, in je povabljen vsak trgovec brez ozira, da pride. Treba je hitro nastopiti in podpisati pogodbo, ker sicer ponovno zvišajo cene na postaji.

Ali so najvišji uradniki vlade res nasprotniki prohibicije?

Washington, 3. maja. William Stayton, ki je načelnik organizacije, ki se bori proti prohibiciji, je dregnil v srčeno gnezdo, ko je izpovedal pred senatnim preiskovalnim odborom, da najvišji uradniki naše vlade ne verujejo v prohibicijo, in v kratkem se bo priobčilo v javnosti imena onih eksekutivnih uradnikov ameriške vlade, ki v javnosti govorijo, da se prohibicija mora splošnovati, dočim jo v resnici sami kršijo od časa do časa. Načelnik Stayton je bil svoje dni kapitan pri ameriški mornarici, je po poklicu danes odvetnik in lastnik več parnikov. Ko je včeraj prišel pred senatnim preiskovalnim odborom, je imenoval predsednika Hooverja, člane njegovega kabineta in več senatorjev in kongresmanov, ki se borijo za prohibicijo, toda v privatnem življenju izjavljajo, da ne verujejo v prohibicijo, ker se ne more splošnovati. Brez ozira je Stanton včeraj imenoval po imenu šest predsednikovih kabinetnih uradnikov, ki so prepričani, da je prohibicija največja zmošta, ki jo ima Amerika. Seveda so se kabinetni uradniki hitro oglašili in odgovorili, da Stayton nima nobenega povišja prinašati enake trditve v javnost, toda mož mora že vedeti, kaj govori, kajti je odgovorna in odlična oseba v ameriški javnosti, in je vse izpovedi pred kongresnim odborom naredil pod prisego.

Zamorec Fleming

Najvišja sodnija države Ohio je sedaj že drugič potrdila razsodbo nižjih inštanca, da mora bivši zamorski councilman Fleming za tri leta v ječo, ker se je dal podkupiti. Zamorec misli tožiti še naprej. Kaj ima zamorci vse pravice v Clevelandu?

Iz Kanade se danes uvažajo pijača potom ameriških zrakoplovov

Detroit, 3. maja. Poroča se sem, da se je ustanovila pred kratkim posebna zrakoplovna družba, katere namen je prevajati pijačo iz Kanade v Zedinjene države. Družba je že dobila šest močnih zrakoplovov, katerih vsak lahko naloži za en polet iz Kanade v Ameriko 150 zabojev žganja. En zaboj žganja velja v Kanadi \$18.00, v Ameriki se pa zaboj proda za \$60.00 do \$90.00. Ker je v tem toliko dobička, se zrakoplovci prijavljajo eden za drugim. Ker ni nobene tozadevne postave, kanadska vlada ne more dosedaj ničesar ukreniti proti zrakoplovnim tihotapecem.

Kdo je lažnik?

V mestu vzbuja veliko senzacijo sledeča zadeva: 22. aprila je policist Kiefer aretiriral poznane odvjetnika Walter Karch. Policist je naredil obtožbo, češ, da je Karch vozil z avtomobilom 45 milj na uro, in da je bil pijan, ko je vozil. Pretekli četrtek bi se imela vršiti obravnava. Sodnik Kovachy je bil pripravljen izreči obsodbo, ko se je oglašil pomožni mestni pravdni direktor Schultz, ki je povedal sodniku, da se sploh ne obravnava o slučaju, ker je policist Kiefer izjavil, da je naredil napačno poročilo. Sodnik je zavrgel slučaj, toda oglašil se je policist Kiefer, ki je prisegel, da ni nikdar izjavil, da bi podal napačno izjavo! V zadregi se sedaj nahaja pomožni mestni pravdni direktor, in oblasti preiskujejo slučaj.

Oh, se še ženijo!

Kljub slabim časom, o katerih vsi tako radi tožimo, pa se je lansko leto v Clevelandu poročilo več mladih in starih parčkov, kot sploh kako drugo leto prej. Licenčni klerk naznanja, da je izdal lansko leto nič manj kot 12,295 poročnih dovoljenj. S tem je bog Amor dosegel rekord. Toda na drugi strani je pa žalostna statistika: 4,978 razporok se je izvršilo lansko leto v Clevelandu.

Obisk rojaka

Iz Gowande, N. Y., se je oglašil v soboto v našem uradu Mr. Ernest Palčić, ki je prišel na obisk svojega brata Anton Palčića na 62. cesti. Dopeljal se je z avtomobilom. Mr. Palčić je jako poznan in spoštovan rojak v Gowandi. Iskreno dobrodošel v metropoli!

Državljska šola

Državljska šola, ki se je vršila od oktobra meseca lanskega leta v javni knjižnici na 55. cesti in St. Clair Ave., se nepreklicno zaključila v četrtek, 15. maja.

Vreme

"Ljudstvu moramo preskrbeti vlado demokratičnega ljudstva," se je izjavil Norman Thomas na dan 1. maja, glasom poročila "najstarejšega dnevnika med Chicago in New Yorkom."

15 delavcev odpuščenih

Mestna vlada je odpustila 15 delavcev, ki niso državljani. Na njih mesta pridejo ameriški državljani.

Manager Morgan

Mestni manager Morgan je odpotoval na kratek oddih v toplíce Warm Springs, Virginia. Njega zastopa v odsotnosti pravdni direktor Burton.

Angleška vlada je dala aretirati vodjo upora Mahatma Gandhija

Jallapur, Indija, 5. maja. (V pondeljek).—Mahatma Gandhi, vodja upora Indijcev in povzročitelj pasivnega odpora in nepokorščine napram angleški vladi, je bil nepričakovano danes aretiran. Vlada namerava voditelja držati v zaporu za nedoločen čas. Aretacija je prišla nepričakovano, ker ni bila angleška vlada do zadnjega odločena, ali naj izvrši aretacijo ali ne. Vlada je prepričana, da se bo radi aretacije punt Indijcev takoj nehal. Gandhi je bil aretiran v Gueratu, odpeljan na vlak do mesta Borivil, kjer so ga premestili v avtomobil in odpeljali v mesto Poona, 30 milj od Bombaya. Angleška vlada pričakuje, da bo z aretacijo Gandhija punt Indijcev prenehal.

"Narodni vrt"

Ponovno opozarjamo, da se vrši nocoj zvečer jako važna seja glede "Narodnega vrta." Prosimo zelo vljudno vse prizadete, da se prav gotovo udeležijo!

Učiteljica, ki je tepla, oproščena

Elyria, O., 3. maja. Porotniki na tukajšni sodniji so odločili, da Mrs. Myrta Bradley, 22 let stara učiteljica, nikakor ni kriva, ker je v šoli dne 25. februarja natepla 6-letno Mary Gerhartinger radi nespodobnega obnašanja. Med porotniki je bilo pet žensk in sedem moških. Posvetovali so se le 45 minut, nakar so oprostili učiteljico. Obravnava je trajala tri dni.

Naši novi naročniki

Pretekli teden so se naročili na Ameriško Domovino sledeči: Ignac Logar, Niles, O.; J. Petrich, Warren, O. In v Girardu, Ohio., so se naročili sledeči: Mrs. Ana Jaklenich, John Dolčič, John Cigole, Josip Cekuta, Peter Perič, Martin Bevc, John Zupancič, Frank Ban. Nadalje Stanko Hrovat in Josip Somrak, oba iz Clevelanda. Lepa hvala vsem!

Zruga Grdinovih

V nedeljo je bil otvoritveni dan za amaterski baseball. Izborni Grdinov baseball team je igral sijajno v nedeljo ter porazil "Red Path Remedies" z rezultatom 9:3. Zmago je pripisati sijajnemu igranju mladega metaca "pitcherja" Štepcica. Jako dobro je v nedeljo igral tudi Sternišev team, pri katerem se je odlikoval mladi Doljak, toda je bil končno poražen, a smo prepričani, da bo prihodnji drugače.

V bolnico

V soboto je bila odpeljana v bolnico Mrs. Lipar, 1485 E. 175th St. Z Grdinovo ambulanco se je podala v East End bolnico na Eddy Rd. Nahaja se v sobi št. 217. Sorodniki in prijatelji jo lahko obiščejo.

Društvo Žužemberk

Glasom povelja sodnije ima društvo Žužemberk v sredo, 7. maja, svojo sejo. Člani se opozarjajo na poseben oglas v današnjem listu.

Nesreča

V soboto se je ponesrečil Frank Jesenovec, 1422 E. 55th St. Nahaja se v Evangelical Deaconess bolnici na Pearl Rd.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko, celo leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko, pol leta \$2.50 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razmaščalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo in Kanado je ista cena kot za Cleveland po pošti.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. FIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 105. Mon. May 5th, 1930.

Slučaj sodnika Parkerja.

Pred več tedni je predsednik Hoover imenoval sodnika Parkerja iz North Caroline za člana najvišje zvezne sodnije v Washingtonu. Takoj ko se je zvedelo za to imenovanje, se je dvignil val protesta proti imenovanju Parkerja. Najbolj oster in obširen je bil protest, ki je prišel iz delavskih vrst. Organizirano delavstvo Zed. držav je protestiralo kot en moč proti imenovanju.

Sodnik Parker je bil doslej zvezni okrožni sodnik in je kot tak izdal par razsodb, ki unijskim delavcem nikakor niso bile po volji, in o katerih so unijski ljudje trdili, da so naravnost krivične in protustavne. Bojijo se, da če pride sodnik Parker v resnici v zvezno sodnijo, da bo zelo upljal s svojim mnenjem na ostale člane najvišje sodnije v veliko škodo organiziranega delavstva.

Pri najvišji sodnji Zedinjenih držav se nahaja devet sodnikov. Člani te sodnije so imenovani od predsednika in sicer je imenovanje dosmrtno, ali toliko časa, dokler se sodnik sam ne odpove dotičnemu uradu.

Ni pa zadosti, da predsednik imenuje članom te sodnije tega ali onega odvetnika. Imenovanje mora biti potem potrjeno od zveznega senata. Po navadi senat vselej potrdi, kar predsednik imenuje, in le v skrajno redkih slučajih se zgodi, da senat ne sledi predsedniku, temveč zavrne imenovanje.

In to se je zgodilo tudi v slučaju sodnika Parkerja. Kakor hitro dobi senat obvestilo o imenovanju, tedaj dobi tako imenovanje v roke poseben odsek senata, ki se o tem posvetoje, nakar poroča zbrani zbornici senatorjev. Brez vsakih ceremonij se potem imenovanje potrdi.

Toda to pot je v senatu samim imenovanje sodnika Parkerja članom najvišje sodnije tudi v senatu naletelo na velik odpor. Unijski, organizirani delavci imajo tudi v senatu precej prijateljev, ki so sklenili, da preprečijo za vsako ceno imenovanje sodnika Parkerja.

Najvišja sodnija Zedinjenih držav ima namreč silno moč. Dočim kongres dela postavu za deželo in predsednik skrbi, da se postavne spolnjoje, pa ima najvišja sodnija pravico razveljaviti vsako postavu, narejeno od kongresa ali jo proglasiti neveljavno na ta način, da izjavi, da postavna sprotuje najvišji postavi dežele, to je, ameriški ustavi.

Iz tega se vidi, da ima najvišja sodnija večjo moč kot kongres in predsednik skupaj. Kongres lahko dela postavne, predsednik jih podpisuje, a sodnija jih razveljavi, in se temu ne more nihče ustavljati. Zato pa kongres vedno pazi, koga imenuje članom najvišje sodnije.

Kako oddaja najvišja sodnija svoje razsodbe? Vseh sodnikov je devet, in kar sklene večina, to je, pet članov najvišje sodnije, to je veljavno, a ostali štirje ne morejo narediti ničesar.

Značilno za moč najvišje sodnije je zgodovina prohibicije. Ko je kongres sprejel Volstead prohibicijsko postavu, so se našli državljani, ki s postavu niso bili zadovoljni, pa so tožili na najvišjo sodnijo, češ, da postavu nima pravice zapovedovati človeku kaj naj pije.

Najvišja sodnija je tozadevno dolgo razmišljala o tem, in prva znamenja so že kazala, da se bo večina sodnikov izrekla proti prohibiciji, ko je v zadnjem trenutku sodnik Reynolds spremenil svoje mišljenje in se pridružil onim, ki so bili za prohibicijo. Pet sodnikov se je izjavilo za, štirje proti, in tako je s pomočjo enega samega glasa postala prohibicija veljavna za 120.000.000 ljudi, z vsemi posledicami, ki jih imamo.

Tu se vidi, kako silnega pomena je en sam glas pri najvišji sodnji, in zakaj senatorji vodijo sedaj tak boj proti imenovanju in potrditvi sodnika Parkerja, o katerem se smatra, da je zelo naklonjen kapitalu, in da ima predsodke napram unijskim delavcem.

VSI JUGOSLOVANI NOCOJ ZA NARODNI VRT

Danes zvečer se vrši tretji sestanek za narodni vrt. Nocoj bo končno tudi izbran ves odbor, ki bo prevzel nadaljnja dela v oskrb.

Prisli bodo tudi uradniki iz mesta od Progresivne lige, da bodo dali morebitna pojasnila na vprašanja od strani onih, kateri še o tem niso dovolj poučeni.

Da bi se udeležilo iz pravega namena več zavednih rojakov in moč, naj tem potom podam še nedaj razloga v tem, da vsak izprevidi, zakaj da je to ali ta ideja narodnega vrta za nas.

To naj bi bil naš kulturni vrt
Vrt je le bolj beseda, ki daje vabilu pomen. Bo sicer pravi narodni vrt, v katerem se bo narod zrcalil! To bo poljana na kateri bo narod lahko razstavil kar premore v svojih ve-

likih možeh.

Vrt bo, zemlja bo, vendar pa ne bomo sadili samo evetlice in drevesa, to bo le postranska stvar. Na tem vrtu bomo postavili velik spomenik, v katerem bomo lahko dejali ali razstavili vse velike moze, ki so kaj storili za narod slovenski, ali z drugo besedo jugoslovanski.

Radi tega so vabljeni tudi sodrugri Hrvati in Srbi, da s Slovenci roka v roki nastopijo za narodno stvar.

Zakaj potrebujemo tak vrt?
Silna moč našega trojnega naroda z vsemi spretnostmi in zaslugami počiva in spi, le tu

in tam se skuša malo dvigniti in pokazati v malih posameznih skupinah in društvi s te-
žavo, ki pa je le neznatno in največkrat brez pomena in

brez vsake koristi, da bi narodu in njegovemu imenu kaj koristilo. Na ta način je mnogo društev in jednot, zajednic in savezov, da še sami nimamo pojma koliko jih je ali nas je, in koliko narodnega bogastva je v tem zapopadeno.

Ako bi pa ta sila in jakost bila skupaj združena po svojem zastopstvu mož in žena, bi bila ta sila tako jaka in velika, da bi se na isto oziral ves Cleveland in nas bi obduvala.

In kako malo truda bo da se to uresniči! Nudi se nam tako vzorna in lepa prilika, da se isti sploh ne moremo več ustavljati.

Vse je že pripravljeno! Mesto gre nam na roko. Zemlja in kraj je tik naše naselbine, nam na razpolago. O vsem smo že poudčili.

Mestna dvorana je že v ta namen naročena, v kateri se bodo sešle vse narodnosti 21. maja zvečer. Vse narodnosti se v tem zbirajo in organizirajo slednji večer. Mi se zberemo danes zvečer, da se do dobra organiziramo. Pridite pa vsi, ne samo tisti, ki ste bili mogoče pozvani, pač pa še oni, ki ste Jugoslovani, Slovenci, Hrvati, Srbi, saj govorite en jezik, saj je vseh, nekda razdeljena v narode domovina sedaj le ena domovina — Jugoslavija!

Pridite, če še kaj čutite narodno in domovinsko, kajti ta Narodni Vrt bo organiziran za narodni živelj, da bo ime naroda življenje podaljšal v Ameriki. Tak zaslužen narod mora živeti še dolgo let v novi domovini Ameriki.

Amerika ni narejena iz Amerikancev, marveč iz narodov. Vsi narodi so ponosni na svojo narodnost, zakaj da ne bi bili ponosni tudi mi, saj ga ni bolj za sluznega naroda, nego je narod jugoslovanski.

Mi smo narod, ki smo gospodarski. Znamo gospodariti. Znamo trpeti. Znamo napredovati. Znamo voditi trgovine, zavzemati profesionalna mesta, "zastopati" mestne urade in smo uspe-

UGODNOSTI MALIH MEST

Mala mesta imajo boljše pogoje za razvoj in za zdravo življenje, kot pa velika mesta. Malo je ameriških mest, ki bi bila zidana oziroma postavljena tako, da bi se mogla svobodno razmahniti, da bi odgovarjala današnjemu, modernemu vprašanju prevoznih sredstev: avtomobila in zrakoplova. Naša velika mesta, ki so bila zidana, predno smo poznali avtomobil in zrakoplov, imajo ozke ulice, kar zelo ovira avtomobilski promet in malokatero mesto ima v bližini pripraven prostor, da bi se ga dalo uporabiti za zrakoplovno pristanišče.

Nasprotno pa imajo mala mesta dosti prostora za vse te prometne pogoje: Imajo ravne, široke ceste in pa dosti prostora okrog sebe, da se poljubno razširijo. Zato pa naša velika mesta z mrzlično naglico hite popravljati in urejati ceste, da zadostijo današnjemu hitremu razvoju modernih prometnih sredstev. Podirajo se stara poslopja, da se izravnaajo ulice, sekajo se mestni tlaki, da se dobi širše ulice.

V Seattlu delajo ceste kar skozi velika poslopja, Chicago podira poslopja ob La Salle cesti, da bodo slednje razširili, v Pittsburghu delajo prehode iz ene ulice v drugo skozi poslopja, New York zida štiri milje dolgo cesto kar nad zemljo. Tako hite velika mesta popravljati, kar so zamudila poprej.

Zato pa sedaj, kadar ustanove kako novo naselbino, gledajo v prvi vrsti naprej, za deset, dvajset let, da ne bodo ceste in poslopja odgovarjala s amo sedanjemu času in sedanji generaciji, ampak tudi oni, ki pride za nami. Male naselbine, mala mesta, ki so zrastle iz tal danes, se bodo večala in rastla z vsakim dnem, zato pa gledajo na to,

da ne bodo imela čez čas takih perečih problemov, kot jih imajo velika mesta.

KAKO JE LUŽARJEV FRANCELJ DAVKE PLAČEVAL
Študiral je v Novem mestu in je bil dobro talentiran in na gor-
nji gimnaziji znan kot dober ri-
sar in slikar-samouk. Pa so iz-
vedeli zanj Stopčani in ga prosi-
li, da jim je hodil po stenah sl-
kat svete Florijane, kar je Fran-
celj prav rad storil, saj je pri-
tem zaslužil kako kupico vina -
podgurca, ki je sicer, kakor je
znano, kisló, pa saj Francelj tu-
di zdoma ni bil boljsega vajen.
Ko je pa leta 1875 izvršil gimna-
zijo, se je podal v semenišče v
Ljubljano. In po novi maši le-
ta 1879 je bil nastavljen za kap-
lana ravno v Stopčah. Pri "Pod-
gureh" kakor so imenovali svoj
čas Stopčane, je bil prav priljubl-
jen zaradi svoje prijaznosti, do-
brotljivosti in šegavosti. Spo-
minjal se je pa tudi svojih di-
jaških let, ko je videl po stenah
svoje nekdanje sv. Florijane.
Služba v Stopčah pa za Fran-
celjna ni bila posebno dobiča-
kna, pa če bi tudi bila, bi ne
dal Francelj dosti na stran, ker
je v svoji darežljivosti vse raz-
dal. Včasih si je pa vendar del
toliko na stran, da se je odpe-
ljal v Ljubljano z nekdanjim dol-
gotrajno pošto vožnjo iz No-
vega mesta. Ko pa je prišel v
Ljubljano je prenočeval le pri
"Slonu". Drugi dan pa smo či-
tali v časopisih med tujci pri
"Slonu" "Berača" iz Stopič. Ti-
sti, ki smo Franceljna poznali,
smo vedeli, kdo je ta stopiški be-
rač. Najbolj se je pa razveselil
Franceljinega prihoda v Ljub-
ljano "Brenčeljinov" Jaka, da je
preživel v njegovi bližini vsaj
par veselih ur.

Ampak najbolj imenitno je
kakoj je Francelj davke plačeval

kot stopiški kaplan. Dobil je od
davčnega urada v Novem mestu
pozivnico, da mora plačati do-
hodninski davek. In Francelj je
kot pošten avstrijski državljan
seveda vse pošteno plačal. Pa
si je mislil: Zdej bom imel vse
leto mir. Pa se je zmotil. Čez
14 dni dobi drugo pozivnico, da
mora plačati še pol krajcarja,
za kolikor so se zmotili pri od-
meri njegovega davka in mu
premaló zaračunali. Francelj pa
si je mislil: "No, tudi to bom po-
šteno plačal." Vzame krajcar,
ga prepili čez sredo in nese v
davkarijo v Novo mesto. Tu do-
bi za pultom uradnika in dene
na pult prepiljenega pol kraj-
carja. Uradnik ga pogleda osor-
no in ga vpraša: "Kaj pa to?"
Francelj pa pravi: "I, kaj, pol
krajcarja, za katerega ste me
tirjali, in mi pošlali pozivnico,
da ga moram doplačati, kolikor
ste mi prvič premalo davka za-
računali." Uradnik pa ga pre-
meri od nog do glave in pravi
jezno: "Veste kaj, da niste vi to,
kar ste, mi bi vam že pokazali!"
Francelj pa pravi: "Zakaj pa,
saj sem svojo dolžnost storil in
prinesel, kolikor ste zahtevali!"

EDGAR WALLACE O ZLOČINCIIH

Edgar Wallace, znani angleš-
ki pisatelj detektivskih in kri-
minalnih romanov, je imel te
dni predavanje o zločincih in je
med drugim izjavil: "Zločinci in
ženske sta dve stvari, o katerih
jaz največ vem. Toda o ženskah
nikoli ne govorim, ker smatram
to za nedostojno. Jaz namreč
vsem o njih toliko, da bi to po-
menjalo grobo žalitev zaupanja,
ki mi ga poklanjajo. Toda z
zločinci je drugače. Živel sem
dolgo časa med zločinci in sem
v teku svoje tridesetletne pisa-
teljske kariere prišel do za-
ključka, da je v življenju zlo-
čince zelo malo romantično. Zlo-
činci so bedaki in prostaki. O
onih, ki so kolikor toliko vredni
pažnje, bi mogel pripovedovati
iz svojih knjig. Mislim, da je
nemogoče spreobrniti zločince.
Za zločince je samo eno sred-
stvo, da se jih poboljša in pripe-
lje na pravo pot: vse je treba po-
besiti ali zapreti v dosmrtno je-
čo."

HARMONIKA PREGNALA PODGANE

Pri nekem kmetu v nemški
vasi Hachtel se je zaredilo og-
romno število podgan, ki so po-
noči napadale hišne prebivalce
in jim grizle prste in uhlje. V
svinjaku je bilo pravo vrvenje te
nadloge. Ko so dekile prinesle
prašičem krmo, so navalile pod-
gane in žrle skupaj s svinjama.
Vsa sredstva, ki so jih poskusili,
da bi odpravili podgansko za-
lego, niso nič izdala. Ker se med
ljudstvom govori, da podgane ne
morejo slišati godbe, so hlapi
in dekile sklenili, da bodo posku-
sili tudi to sredstvo. Hlapec je
vzel svojo harmoniko in šel zve-
čer, ko so dekile krmile prašiče,
k svinjaku in začel igrati. Godel
je pol ure. In glej čudo! Pod-
gane so jo vdarile v beg in so
brez sledu izginile iz hiše in hle-
vov. Ta koncert se je vršil lán-
sko jesen in do danes se podga-
ne niso vrnille.

KAKO VPLIVA VREME NA ČLOVEKA

Znano je, da vremenske iz-
premembe v precejšnji meri
vplivajo na razpoloženje člove-
ka. V Italiji vzamejo pri zloči-
nih kot olajševalno okolnost, če
so bili izvršeni, ko je pihal "si-
roko." Še popolnoma majhni
otroci trpe radi vpliva takozva-
nega vetra "Foehn," izgubljaajo
tek in slabo spe. Pri šolskih
otročih se opaža, da imajo tedaj
slabše naloge in da ne pazijo.
Toda isti vremenski pojavi delu-
jejo na različne ljudi različno.
Mnogi imajo fizične bolečine v
glavi, so nervozni, pobiti in ne
morejo spati. Pa tudi na živa-
li delujejo vremenske spremem-
be v precejšnji meri. Vsakdo iz-

Če verjamete, al' pa ne...

One nedelje sta sedela dva
jagra pri mizi in počasi, toda
gvišno, uničevala rdečeličnega
ohiččana. Saj ne bi povedal njih
imen, pa vem, da je že vsak uga-
nil, kdo sta bila tista dva jagra,
ki vsako nedeljo sedita skupaj
in pogrevata stare lovske epizo-
de, take, ki so se res prigodile,

med nas je gotovo že kdaj doži-
vel, da je poleti v soparnem oz-
račju pred nevihto utihnila vsa
narava. Ptice so nehale peti, a
druge živali so se zatele v kak
skrit kotiček. Dosedaj še niso
mogli sigurno ugotoviti vzrokov
tega vremenskega vplivanja na
organizme. Glavni vzrok bo
najbrže zračni tlak. Ne dosti
manjši pomen pa ima tudi zrač-
na elektriciteta, vlaga in radio-
aktivnost zraka. Koncentracija
in delovna sposobnost človeka v
takih razmerah znatno pade.

V neki veliki banki so stati-
stično zapisali pogreške, ki so
jih uradniki napravili pri svo-
jem poslu. Največji odstotek
teh pogrešk je odpadel na polet-
je, ko so vremenske izpremembe
najbolj pogoste in najbolj vpli-
vajoče.

Kakor vidimo, morejo vre-
menske prilike znatno zmanjša-
ti delavno sposobnost človeka in
to se pozna v trgovini in drugih
panogah gospodarstva. Le le-
karnarji pridejo na svoj račun,
kajti tedaj se prodaja mnogo sred-
stev zaumirjenje živcev in za
glavobol.

USODA DEPORTIRAN-CEV

Pariški socialistični "Popu-
laire" poroča z Liparskih oto-
kov in Ponze, da so po uspelem
begu nekaka bivšega ministrske-
ga predsednika Nittija, milan-
skega vseučiliškega profesorja
Rosellija in študenta Lussuja,
katerim so pomagali pobegniti
antifašisti iz Francije, interni-
ranci, ki so ostali na Liparih, iz-
postavljeni najhujšim represali-
jam. Iz najneznatnejših vzro-
kov jih obsojajo v težko ječo.
Ponoči se vrše šest do osemkrat
kontrolne vizite. Batinanje je
na dnevnem redu. Tako je bil
27. decembra 1929 45-letni de-
portiraneč Joselli, ki se je branil
pred zaušnicami narednika, pre-
tepen skoro do smrti. Dva dni
pozneje je neki narednik iz ne-
znanega vzroka oddal iz puške
strel, kar je bil takorekč znak
za splošno pretepanje. Dva de-
portiranca iz Istre sta umrla ra-
di udarcev s puškinimi kopiti.
Ranjenih pa je bilo 25 oseb ci-
vilnega prebivalstva na Liparih,
število ranjenih deportirancev
pa se ne da dognati. Zdravni-
ška pomoč se jim ni dovolila.
Častniki, ki so odgovorni za ta
grozodejstva, so ostali nekažno-
vani. Tudi v Ponzi je prišlo
pred kratkim do krvavih izgre-
dov miličnikov. Več deportiran-
cev je bilo z bajoneti smrtno ne-
varno ranjenih.

STOKRAT BOLJ BISTRO-UMNO ČLOVEŠTVO

Antropolog na Smithsonovem
zavodu v Washingtonu, dr. Aleš
Hrdlička je imel te dni predava-
nje, v katerem je izjavjal, da bi
ljudje lahko stokrat bistrejši
mislili nego danes. Naši mož-
niki sestojijo iz desetih milijard
celic, ki pa so komaj v enem svo-
jem odstotku proste strupenih,
paralizirajočih snovi, tako da ne
morejo izvrševati tistega dela,
ki bi ga morale. Vse to je po-
sledica nepopolnega delovanja
našega organizma, ki bi ga pa
lahko popravili s popolnejšim
obtokom krvi. Bodoče človešt-
vo bo gotovo našlo sredstva, da
poživi in osveži delovanje krvi
in tedaj mu bodo možgani sto-
krat bistroumnejši, nego so na-
ši dandanašnji.

največ pa takih, ki se še nikdar
niso in nikdar ne bodo, ki žive
le v domišljiji strastnih prega-
njalcev divjačine.

Eden je povedal eno, drugi
zopet drugo. In če je eden po-
vedal tako, ki bi se dala zlahka
pribiti na zid, pa ga je skušal
drugi ugnati s kakšno še bolj
neverjetno. Ker je Hoffart (no
ja, Prijatelj in Hoffart sta bila)
ravno nesel kozarec k ustom, je
začel Tone:

"Ti, Lojze, pa ti veš, kakšne-
ga psa se zajec bolj boji: bele-
ga ali črnega?"

"Dosti vem o zajcih in psih,
tega pa ne vem."

"Saj sem vedel, da ne veš ni-
česar," reče Tone, ki je bil ve-
sel, da je enkrat posekal Lojze-
ta. "Ti bom, pa jaz povedal: be-
lega psa se zajec bolj boji."

"Tone, to mi boš dokazal."

"No, ti pa bom. Torej zajec
se bolj boji belega psa zato, ker
kadar bel pes goni zajca, misli
zajec, da je pes v sami spodnji
obleki in ga bo lahko dohitel.
Črnega psa smatra pa za oble-
čena v tazahmašno obleko, ki
ga na vseh krajih tišči in zajec
ve, da pes v taki obleki ne mo-
re prida teči."

Lojze se obrne in udari po ste-
ni, pok — "ta je že pribita. Ča-
kaj, ti bom pa jaz eno povedal.
Nekoč mi je skomandiral Šob-
rov France legega lovskega psa.
Ker nisem vedel, je-li dober za
lov ali ne, sem ga vzel neko ju-
tro v Gordon park, da vidim, če
zna kaj slediti. Hodiva s psom
po stezi v parku, pes naprej, jaz
za njim. Ni kazal posebnega
veselja, da bi kaj vohal po tleh
in sem bil že sklenil, da bo Šob-
rov France dobil tega psa nazaj
s primerno pripombo, ko pride-
va naenkrat do neke klopiče v
parku, na kateri je sedel postar-
ren možakar. Jaz grem mimo
njega naprej, pes pa se ustavi
pred možakom, ga povoha, ga
gleda in se ne umakne od njega.
Klical sem in klical psa, zgrda
in zlepa, toda pes se ne gane od
tujca. Ni kazalo drugega, kot
da sem šel nazaj in vprašam mo-
žaka, kako se piše.

"Zajec," je rekel tujec prijaz-
no. Na vidiš ga hudimana, se-
daj sem takoj vedel, zakaj se je
ustavil pes pred tem človekom.
Bil je tako fin lovski pes, da je
celo njegovo ime izvohal."

"Lojze, ta je pa bossa," reče
Tone, "in se približe na steno po-
leg one, ki si jo Ti prej pribil.
Ampak tale, ki jo bom zdaj po-
vedal, ta je pa resnična. Ti bom
povedal, kako sem nekoč lovil
divje race, pa brez puške. Grem
doli v Mentor močvirje in se
skrijem za grmovje. Kmalu vi-
dim, da priplava od jezera sem
velika jata divjih rac. Seboj
sem imel dolgo vrvice, na kate-
re konec sem privezal koruzno
zrno. Konec s koruznim zrnem
vržem v vodo, drugi konec pa
držim v roki. Kmalu priplava
prva račka, ugleda zrno in ga
požre. Ker sem bil pa namočil
zrno poprej v Trinerja, ješ lo
zrno kar skozi rako in prišlo pri
zadnjem koncu ven. Potem je
to zrno požrla druga račka in
tretja in sploh vse, kar jih je
bilo tam. Ko sem videl, da so
tako vse race nanizane na vrvi-
ci, sem šel k vodi, vzel konec s
zrnem, ki je prišlo iz zadnje ra-
ce ven, zvezal oba konca skupaj
in del race na ramo. Komaj pa
sem napravil par korakov, so ra-
ce zletele in tudi mene odnesle v
sinje višave. Dobro je bilo, da
so letele ravno proti Rožniku.
Ko smo leteli ravno nad našo
Ljubljano, sem začel zavijati
racam vratove, da sem tako
zmanjšal njih letočo moč. Koli-
kor večim sem zavil vrat, toliko
nižje smo leteli. Ravno pred do-
mačo hišo sem zavil zadnji še
živeči raci vrati in takoj sem pri-
šel zopet na trdna tla. Rečem
Ti, Lojze, da smo se dolgo go-
stili s tistimi racami."

Lojze je kar zijal nad iznajd-
ljivostjo Tonetova in se je tako
čudil, da je bil celo pozabil na
kozarec. Šele, ko ga je Tone
opomnil: "Pa pijva, Lojze," se
je zbrlital in rekel:

"O ti salaminski lažnjivec!"

1930	MAY	1930
Sa	Mo	Tu
We	Th	Fr
Sa		
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

MAJ

- 10.—Basketball Team društva sv. Ane št. 4 S. D. Z., ples, v Grdinovi dvorani.
- 10.—Community Welfare Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave.
- 10.—Društvo Loyalties št. 590 SNPJ priredi plesno veselico v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
- 11.—Fara sv. Kristine priredi izvrstno domačo zabavo v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.
- 11.—Materinska prireditev društva Orel v S. N. Domu
- 11.—Piknik S. N. Doma v Maple Heights, na farmi pri Goriški na Green Rd.
- 11.—Piknik delavcev slovenske tovarne Euclid Foundry Co. na špelkotovem vrtu, Noble, O.
- 11.—Podružnica št. 15 S. Z. Z. v Newburgu priredi piknik v Maple Gardens.
- 11.—Praznovanje 20-letnice društva Slovenskih Lovcev sv. Evstahija. Piknik na prostoru Slov. Društvenega Doma v Euclid Village.
- 11.—Društvo Lira ima koncert in ples v Grdinovi dvorani.
- 17.—Društvo Na Jutrovem, št. 477 S. N. P. J., priredi plesno veselico v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave.
- 17.—Grdina's Baseball Club priredi ples v Grdinovi dvorani.
- 17.—Slovenska Zenska Zveza št. 10 priredi plesno veselico v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd.
- 18.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 S. D. Z. ima blagoslovljenje in razvite zastave v Knausovi dvorani.
- 18.—Društvo Zapadna Zveza priredi piknik na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 18.—Društvo sv. Kristine št. 219 KSKJ priredi prvi piknik na špelkotovih prostorih v Noble, O.
- 18.—Prvi piknik skupnih društev S. P. Z. se vrši v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- 21.—Izredna delniška seja S. N. Doma, v avditoriju.
- 24.—Društvo sv. Cirila in Metoda, K. S. K. J., veselica, Slov. Dr. Dom.
- 24.—Društvo Pioneers, št. 663 HBZ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 25.—Društvo Imena Jezusovega priredi svojo prvo veselico v spodnjih šolskih prostorih fare sv. Kristine na Bliss Rd.
- 25.—Piknik združenih društev fare sv. Vida na špelkotovi farmi.
- 25.—Piknik društva Progressives na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 25.—Slovenska Zenska Zveza št. 32 priredi veselico v spodnjih prostorih na Bliss Rd.
- 25.—Slovenska Narodna Čitalnica na Holmes Ave. priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.
- 25.—S. Z. Z. št. 18 priredi piknik na Goriških prostorih v Noble, O.
- 30.—"Društveni Dom" priredi piknik na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 31.—Slovenski Društveni Dom priredi piknik in semenj v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- ### JUNIJ
- 1.—"Društveni Dom" priredi piknik na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 1.—Slovensko pevsko društvo "Zvon" priredi piknik pri Anton Goriški na Green Rd.
- 1.—Piknik Slov. Del. Zad. Zveze na Močilnikarjevi farmi.
- 1.—Piknik društva Dosluzencev na špelkotovih farmah.
- 6.—Piknik društva Vipavski Raj št. 312 SNPJ na špelkotovih prostorih.
- 8.—Društvo Abrašević pri-

Maple Gardens.

- 24.—Društvo Jutranja Zora priredi piknik na prostorih Slovenskega Društvenega Doma v Euclidu.
- 27.—Društvo sv. Marije Magdalene, št. 162 K. S. K. J., priredi piknik na Pintarjevih farmah.
- 27.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ ima piknik na Močilnikarjevi farmi.
- 27.—Piknik društva sv. Ane št. 150, K. S. K. J., na cerkvenih prostorih v Maple Heights.
- 27.—Piknik društva sv. Pavla na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 31.—Hrvatski Radiša št. 13, piknik, v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- ### AVGUST
- 3.—Društvo Na Jutrovem št. 477 SNPJ priredi piknik na Goriških farmah na Green Rd.
- 3.—Cerkveni pevski zbor Ilirija ima piknik na Goriškovi farmi pri St. Clair Ave., Noble, Ohio.
- 3.—Piknik društva Zapadna Slovenska Zveza na prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 3.—Piknik društva sv. Katarine št. 29 Z. S. Z. na špelkotovih farmah.
- 10.—Pevsko društvo Lira, piknik, na špelkotovih farmah.
- 10.—Društvo Cvrt priredi piknik na Goriškovi farmi na Green Rd.
- 10.—Društvo Mihael Granos, piknik, Slov. Dr. Dom.
- 10.—Društvo sv. Helene št. 193 KSKJ priredi izlet na Goriških prostorih v Noble, O.
- 17.—Socialistični klub, Cleveland, priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.
- 17.—Piknik združenih društev fare sv. Vida na Pintarjevih farmah.
- 17.—Ženski klub Slov. D. Z. Zveze ima izlet na Goriških farmah pri St. Clair Ave., v Noble, O.
- 17.—Društvo Napredek, piknik, Slov. Dr. Dom.
- 24.—Društvo Slovenski Dom št. 6 SDZ ima veselico v Slovenskem Društvenem Domu v Euclid, O.
- ### SEPTEMBER
- 7.—Društvo Abrašević ima piknik na Močilnikarjevi farmi.
- ### OKTOBER
- 4.—"Vinska trgategv," priredi jo vodstvo Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 25.—Društvo Progressives priredi vinsko trgategv v prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- ### NOVEMBER
- 1.—Društvo Napredne Slovenke št. 137 SNPJ priredi banket ob priliki 20-letnice društvenega obstanka v S. N. Domu.
- 8.—Veselica skupnih društev J. S. K. Jednote v Sloven. skem Domu na Holmes Ave.
- 9.—Društvo Zavedni Sosedje št. 158 SNPJ, ples v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- 16.—Proslava dvajsetletnice društva Slovenec, št. 1 S. D. Z., v obeh dvoranah S. N. Doma na St. Clair Ave.
- 20.—Društvo št. 14 S. Z. Z. priredi ples v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- 26.—Društvo Slovenski Dom št. 6 SDZ, ples v Slov. Dr. Domu, Euclid, O.
- ### DECEMBER
- 6.—Društvo Progressives priredi veselico v prostorih Slov. Dr. Doma v Euclid Village.
- 31.—Veselica v Slov. Dr. Domu v Euclid Village, katero priredi vodstvo Društvenega Doma.

Sto let star, pa se je oženil

Bastrop, Texas, 3. maja. Victor Castillo, ki je 6. marca praznoval svoj 100. rojstni dan, se je včeraj poročil s 65 letno Juanito Cardova. Castillo je bil tekom zadnjih 6 let vdovec. Njegova prva žena je bila stara 105 let, ko je umrla.

KRIŽI IN TEŽAVE

(Dr. Leon Brunčko)

Kolikor nas je tu, vsi stegujemo roke po tebi, ti pa se za nas ne zmeniš. Ti si še ljubila, oziroma ti še ljubiš."

Feli so grudi burno zaplale pri teh besedah. Globoko je sklonila glavo. Stef pa je nadaljeval: "Ti ljubiš gospoda s Fale."

"Nikdar!" je siknila Fela, se sunkoma zavrnila in strastno dostavila: "Mrzim ga nad vse na svetu. Ukazi tem-le da poverčajo in se potem takoj preobčejo v vojske in se primer- no oborožijo. V pol ure mora biti vse pripravljeno na odhod."

Kakor da jo je pičil strupen gal, je vstala ted naglih korakov izginila v špilji. Tam v svoji celici se je vrgla na ležišče in je krčevito zaplakala. Dolgo, dolgo je trajalo, preden se je pomirila. V duhu so ji vstajale podobe iz preteklosti in Fela se jim je vdajala rade volje, kakor bi se s tem hotela utrditi v notranjem naklepu.

Rezika in Ferdo sta pridno nadaljevala z izleti. Včasih sta vzela s seboj kakega tovariša ali tovarišico. Tudi Tone ju je tu pa tam spremljal. Najraje pa sta bila v naravi sama. Rezika je pri tem le še bolj zaljubila ta na naravnih mikavnostih take obdarjeni koticke slovenske zemlje. Niti Ferdo se ni več tako ozkostrno zapiral njegovemu mogočnemu vplivu, četudi ga je redno in pri vsaki priliki skušal manjšati.

Pripovedoval ji je o njih tako živahno in navdušeno, da ga je Rezika poslušala kakor pravljice v deveti deželi.

Včasih se je pri tem zagledala v sinjo daljavo, vsa sanjala in zamišljena. Ali pa je zaprla oči, da bi si lažje ustvarila vsaj približno sliko o Ferdovi domovini. Posebno večer na morju, ko zabrljo lučice na samotnih ribiškkih barkah, ko se neskončna vodna gladina lahno ziblje in šušlja, ko vstaja luna in razliva svoje srebrne žarke okrog in okrog, ko zasije tam od daleč z brega nebroj razsvetljenih hiš vasic, trgov in mest, tak večer ji je predočeval Ferdo tako oduševljeno in s takim zanosom, da jo je nehoti stresla sladka groza. Navadno ji je zapel pri tem še kako prikladno pesem. Nekako podzvestno se ji je vrvila pri tem misel, da je tam, vsaj na pol, tudi že ona doma.

Čim pa je zaplala svoje oči zopet po zelenih pohorskih gajih, se ji je zdelo, da vidi tudi tukaj naravno in resnično morje, ki se ziblje in valovi, če potegne veter. Tako sta se začela boriti v njeni duši dva svetova za nadvlado: oni nikdar videni, le sluteni, bajni Jadran na eni ter to-le ljubo, znano Pohorje na drugi strani. Prvega bi prav rada videla ter se ga navžila, toda drugega pri vsem tem le ne bi rada zapustila.

V taki razdvojenosti je ob večerih doma v njeni tihi sobici čestokrat vstala pred njo Tonetova podoba. Ni je sicer klicala, toda prihla je vendarle. Pri- kazala se je, kakor se od časa do časa pojavi mili gost.

Rezika je v takih urah notranjega boja segla v tajni predalek svoje misli ter izvitke iz njega letovce srce in molitvenik. Tonetova odpustka. Ginjeno je gladila te dokaze njegove naklonjenosti. O, kolikokrat ji je tudi sicer posvedčil svojo ljubezen! Ne morda v strastnih, lo- večih se besedah, temveč s pogledi, s strašno usluženostjo. Prišlo ji je tudi na uho, kako jo je ognjevit branil in zagovarjal v družbi fantov, ko so porogljivo namigavali na njeno občevanje s Ferdinandom.

Očividno jim ni bilo po volji, da se je tako pogosto shajala s tem "polentarjem," kakor so ga nazivali, že zato ne, ker ni bil fant iz domače fare. To je bilo brez dvoma tudi vzrok, zakaj so podoknice prenehale, kakor da bi jih odrezal, čim je postalo očitno, da Ferdo hodi za njo in da mu o n a nagnenje očividno vrača. Ker tudi na Tonetovo pobudo ni bilo več petja, je Rezika iz tega sklepal, da je popolnoma obupal nad uspešnostjo svoje ljubezni do nje.

Milo se ji je storilo pri tej misli. Obžalovala je mladega moža, toda kolikor je tudi poslušala utrip svojega srca, vedno se ji je zdelo, da mu ljubezni ne more vračati. Kakor da sta samo ostanek davne preteklosti, sta jo očno gledala njegova darova.

Ker je Ferdo izza onega izleta k šumniku neprestano mole- doval, naj vendar že enkrat "ob- iščeta povodnega moža v šent- lovrenških jezerih," sta se ne- kega lepega dne že zgodaj zju- traj podala na pot.

Po levem poboju šumeče Ra- dohne nad šentlovrenskim trgom med zelenimi travniki, bo- gato obloženimi s sadonosniki in pisanimi njivami, sta stopala povodno višje. Krasni temni goz- dovi, kjer sta kraljevali v it k a jelka in nebotična smreka, so se vrstili s tihiimi livadami, vmes pa so ju pozdravljale lepe, bele, večinoma zidane kmečke hiše. Okna so se bleščala v solnčnem žaru, ljubeznivo so se na njih priklanjale raznovrstne cvetlice in rožice.

Od vseh senožeti se je razle- galo klepanje kos. Tu pa tam kak kosce zavriskal, namočil kamen v čepur in brusil rezilo. Zadaž za kosci pa so se sukale brhke grabljice in čebaljce. Če se je dalo, so tudi katero zape- le ali pa si nagajale z raznimi fantovskimi zgodbami. Poseb- no mnogo sušljanja je bilo, če je ta ali ona skupina zagledala samcata izletnika, Ferda in Re- ziko. Takrat je, kakor na po- velje, delo zastalo. Dekleta so se suvale s komolci in stikale glave, starejše ženske pa so brez- obzirno razvzrojale svoje jezike, dokler ni zadonel osorni opo- min gospodarja, opozarjajoč de- lavke, da so najete za košnjo, ne pa za obiranje.

Naprej sta stopala Ferdo in Rezika. Gozdovi s o prihajali vedno redkejši, golčave čim dal- je večje. Nazadnje se je samo še pritlikavo borovje pletlo po tleh.

Globoko v dolini so se svetile v daljino vrsto raztegnjene hiše šentlovrenskega trga, od na- sprotne strani, od severa, pa sta pozdravljali cerkvi Sv. Ignaci- ja in Sv. Janeza. Kmalu se je prikazal tudi Sv. Antona, nato njegova sosedna na obzorju, Ve- lika Kapa in Sv. Urša. Nad vsem tem razkošjem narave pa je ve- ličastno veslalo solnce ter sipa- lo svoje žgoče žarke.

Bil je zares vroč dan. Nižje spodaj so vsaj še košata drevesa skrbela za hlad in oddih, tu zg- oraj blizu vrha pa je samo še kak osamel bor ali macesen vabil v svojo skromno senco. Seveda sta jo Ferdo in Rezika z glasnim veseljem poiskala ter se v nji okrepčala za nadaljnjo pot.

Končno, po štiriurni hoji, sta dospela na cilj. Kakor v zapad- ni smeri, tako tudi še precej da- leč proti vzhodu se je razprostir- ala pred njima valovita planja- va, večinoma gola, le mestoma poraščena z nizkim grmovjem in pritlikavim borovjem. Tla so bila mahovita in vedno bolj se jima je udiral pod nogami. Slednjič zagledata pred seboj večjo skupino borovja, kojega debela so se vlekle po tleh in le vrhovi so štrleli pokonci.

"Evo," vzklikne Rezika, "kdor išče, ta najde, in kdor trka, se mu odpre. Na mestu sva. To so naša jezera!"

Poskočila je kakor lahka sr- na, če zagleda zaželjeno pa š o, tlesknila je z rokami in že je bi- la na robu kotline, iz katere se je svetlikala voda. Čim pa je hotela planiti skozi venec pri- tikavih borovcev, so jo tri prijel- kakor s klesčami, ji zamotali no-

ge in krilo, taka da ni mogla ne naprej in ne nazaj. Ko je pa krepkeje zastavila nogo, je za- žmukalo pod njo in brizgnilo.

Rezika je zvonko zavpila, na- to pa se razposajeno zasmejala. "Ljudje, na pomoč!" se je šali- la. "Povodni mož me že grabi!"

"Takoj mu bom pregan sko- mine," zakliče Ferdo in pristo- pi, da bi rešil svojo tovarišico. Toda tudi on se je, stopajoč po borovih deblih, opotekel ter lo- vil z rokami po zraku ravnotež- je. Če pa mu je spodrsnilo, je voda visoko brizgnila po nje- govih gorskih čevljih in nogavi- cah. "Pa res nagaja, zelenobrad- ec," je napol ježno, napol v ša- li pripomnil Ferdo. "Nič zato, bom pa še jaz njemu eno zatro- bil."

In še preden je Rezika mogla to zabraniti, je segel v žep ter kamej za kamnom metal v vodo. Premaj mirna, gladka, ko noč temna gladina se je razzibala in visoko je pljusnilo drobno va- lovje.

"Tako," je dejal Ferdo. "Mo- jega dekleta mi ne bo žalil nihče, pa naj se stokrat piše za Jezer- nika in tisočkrat vrši službo po- vodnega moža. Že z doma sem prinesel s seboj kamenje."

"S tem si izzval samo njego- vo maščevalnost," odvrne Rezi- ka in nehoti ji je strah stresel glas.

"Ti bi menda raje videla, da sem te pustil v njegovem obje- mu? Ampak jaz te hočem imeti za sebe, vso!" Oprostitvi Re- ziko zadnjih krempljev povod- nega moža, kakor se je izrazil, jo je burno objel in poljubil.

Rezika se mu je, rdeča kakor cvetoči mak, veselo hihitaje iz- vila in hitela dalje proti druge- mu jezeru. "Kaj pa, če nama zdajle pošlje nevihto na vrat?" je gostolela. "Saj se vendar še spominjaš, kaj je pravil Tone pri šumiku? Zelo si neprevi- den."

"Mogoče ga pa danes sploh ni doma, zelenca, ali pa ima z ža- bami koncertne vaje. Sicer pa mislim, da tu ni bil njegov glav- ni hram. Kako kaže, ima več palač kot Rotschild."

In res sta sčasoma, hodeča od kotline do kotline, našle ka- kih deset jezer ali "okenc," ka- kor pravijo domačini tem več- jim in manjšim mlakam, ki ni- koli ne usahnejo. Največje med njimi so 60 do 80 metrov dolge ter polovico tega široke. Globo- ke niso nad dva metra. Ker pa so na dnu prepletene z mahov- jem, je njihova gladina črna, otožno temna, zaradi česar jim ljudstvo prisvaja neizmerno glo- bočino. Pripoveduje se celo, da sta nekoč v črnem jezeru utoni- la dva vprežna vola. Jarem je čez dolgo časa prišel v Bučarje- vem studencu ob gornji Dravi- nji spet na svetlo, o volovih pa ni bilo več duha ne sluha.

Pri največjem, t a k o zvanem Velikem ali črnem jezeru sta Rezika in Ferdo obstala. Da- leč se jima je odpiral pogled po divnih, temnozelenih pohorskih grebenih v Konjiško, Vitanjsko in Mislinjsko dolino, proti jugu na Savinjske ali Kamniške pla- nine, proti severu pa tja do Go- lice in še dalje gor proti nem- škemu Gradcu. Solnce je žgalo in peklo, ozračje pa je migota- lo, kakor da same iskrice pleše- jo po njem. Tam iz severozapa- da, iz Koroske, so se kopicili čr- ni oblaki. Toda Ferdo in Re- zika sta bila tako zatopljena v krasote, da teh napovednikov burje nista niti opazila. Drže- ča se za roke, sta obračala po- gled zdaj v to, zdaj v ono pokra- jino. Rezika je pri tem pripo- vedovala svidnemu spremljeval- cu o vseh teh krajih in ljudeh, kolikor ji je bilo znano.

Mahoma jo je v tem prekinil Ferdo. Burno jo je objel in jo tesno prilil k sebi.

"Kako si dražestna!" je zakli- cal. "Čim bolj občuduješ Po- horje, tem lepša se mi zdiš ti sa- ma. Kaj pomeni ves ta svet na- pram tebi, ko si mi kraljica!"

"Laskač!" ga je zavračala Re- zika. On pe je še živahneje na- daljeval: "Tvoji lasje so tem-

nejši kot tile gozdovi ogrog na- ju. Tvoje oči so globlje kot ta- le jezera. Oh, kako blažen bi bil, če bi smel zakopati s svojo glavo v mehko šumo tvojih las."

"Le mirneje," ga je mirila Rezika, vsa rdeča v obraz, "po mojem mnenju je najbolj umes- to, če si raje natančneje ogle- dava povodnega moža, tega po- horskega pravličnega junaka. Glej, če kje, se gotovo zadržuje tule notri. To je največje jeze- ro vrh Planinke in spodobi se, da ga obiščeva."

(Dalje prihodnjik)

Kobilice divjajo po Ro- munske

Bukarest, 3. maja. Silen roj kobilice je danes vpadel po goto- vih okrajih Rumunske. Zlasti v Dobruđa okolici so kobilice vse trte do gola ogризle in uničile.

Je kupil Luna park

Poznani milijonar Bramley v Clevelandu je kupil zabavni prostor, poznan pod imenom Luna Park, za \$72,500.

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

za eno družino in lep trgovski lot, 80x131. Proda se zelo poče- ni radi odpotovanja. Vprašajte na 969 E. 78th St. (106)

Pozor, dr. žužemberk

Čenjeni:-

Tem potom se vam naznanja, da se bo po nalogu sodnije, z dne 28. marca, 1930, vršila se- ja društva Žužemberk v Grdi- novi dvorani, 6025 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, dne 7. maja, 1930, ob 7:30 zvečer. Na tej seji se bo, po naročilu sod- nije, poleg navadnih društve- nih zadev tudi sklepalo glede premembe prostora za društve- ne seje. Ta seja bi morala biti sklicana že zadnji mesec, toda ker se tisti člani, ki so imeli društvene knjige v posesti, ni- so pokorili sodniškemu povelju izročiti knjige uradnikom, izvo- njenim na decemberski seji, dok- ler niso bili primorani, se je zato seja zavlekla za en mesec. Sodnija je tudi nadalje določila, da so bili sledeči uradniki pra- vilno izvoljeni na decemberski seji lanske leto in da imajo pravico držati svoje urade do prihodnje letne seje, ali dokler jih društvo ne odstavi na pod- lagi pravih.

Predsednik Roman Maver, podpredsednik Frank Legan, tajnik John Pintar, zapisnikari- ca Anna Maver, blagajnik Frank Pintar, nadzornice: Anna Hasty in Mary Unetec.

Roman Maver, predsednik.

GRDINA'S SHOPPE

Popolna zaloga oblač- ni vse opreme za nove- ste in družice

Beauty Parlor

Vedno najmodernejši ženski klubokul.

Trgovina zapra vrhne vrste pop- skosti cele leto.

6111 ST. CLAIR AVE.
Henderson 7112
(M. Ths. S.)

WILLIAM A. VIDMAR

SLOVENSKI ODVETNIK

212-214 Engineers Bldg.
Tel. MAin 1195
UR 9: 40 5

Stanovanje: 18735 Chapman Ave
Tel. KEmore 2307-M

JOSEPH J. OGRIN

ODVETNIK

401 Engineers Bldg.
Main 4128

Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

SAMO ZA EN LAS

Spisal GABARIOU

za "Ameriško Domovino"
A. SABEC.

Takrat je odgovoril Boiskoranu, da mu ne more ničesar obljubiti, dokler ne govori s svojo vnukinjo.

Ubogi dedek! Že pri prvih besedah, ki jih je izgovoril, je deklica zavriskala:

"Oh, kako sem srečna! Toda to sem tudi pričakovala."

Stari baron je povesil glavo, da skrije solze, in je rekel:

"Torej ta stvar je zdaj urejena."

Zdaj je pričel Jakob prihajati v hišo kot njen zaročenec in srečna človeka sta šela dneve, ki so ju še ločili od poroke.

Tako je zadelo Dionizijo sredi njene sreče kakor strela iz jasnega neba, ko je čula, kako strašnega hudodelstva obtožujejo njenega zaročenca.

Ko je izvedela to strašno vest, se je onesvestila in šele po kakih desetih minutah se je posrečilo njenim tetam in staremu očetu, da so jo spravili spet k sebi. Čim se je osvestila, je rekla:

"Ali sem neumna, da tako obupavam? Ali ni jasno, da je Jakob nedolžen?"

Nato je takoj poslala omenjeno brzojavko Jakobovemu očetu, ker je vedela, da je najpotrebnejše in najnujnejše, da se najprvo sporazume glede vseh nadaljnjih korakov z njegovo rodbino. To noč ni zatisnila očesa, temveč je šela ure in minute, ko je imela dospeti njegova mati.

Ob osmih zjutraj je prišla iz svoje sobe ter ukazala napreči, nakar je naročila kočijažu, naj se žuri in pripelje grofico čim prej mogoče.

Ko so končno zaropotala pred hišo kolesa kočije, je skočila k oknu in vzkliknila:

"Hvala Bogu, tukaj je Jakobova mati!"

III.

Kočija se je ustavila pred vrati in priskočil je služabnik, ki je odprl vrata, rekoč:

"Madame, dospeli ste."

Grofica je izstopila s pomočjo odvetnika, ki ji je ponudil roko, in komaj je dobro stopila na tla, ko se je prikazala Dionizija ter se globoko ganjena vrgla v njen objem. Med glasnim ihtenjem je zajecjajala:

"Oh, mati, mati, kako strašna nesreča!"

Takrat se je pojavil na vratih tudi baron Šandor.

"Pojdimo notri," je dejal ženskama; "nikar ne stojta tam."

Baron ju je odvedel v sobo. Ubogi gospod Folgat ni vedel, kaj naj stori. Zdelo se je, da ga nihče ne vidi. Končno jim je tudi on sledil. Stopil je v sobo ter gledal nekaj časa Dionizijo ter Boiskorano mater, nekaj časa obe stari devici, Dionizijini teti, ki sta tudi dospeli sem.

Dioniziji je bilo takrat dvajset let. Ne more se sicer reči, da je bila naravnost krasna, toda bila je taka, da je ni mogel več pozabiti oni, ki je enkrat videl. Dasi bolj majhne postave, je je bila sama personifikacija očarljivosti in gracije. Njeni vrhanje črni, valoviti lasje so ji padali v gostih pramenih po plečih in so čudno kontrastirali z njenimi modrimi očmi in njeno belo poltjo.

Vse na tej deklici je govorilo o njeni angelski dobroti.

Njen stari oče je bil videti ob njeni strani nenavadno velik. Nič na njem ni kazalo njegovih dvaindesetdeset let, in zdelo se je, da še vedno lahko kljubuje vsem viharjem življenja. Kljub njegovi herkulski rasti je izražal njegov obraz skoraj otroško dobroto.

Kar se tiče njenih dveh tet, sta bili to zelo sloki, suhi ženski in ultra aristokratski v svoji le-

deni hladnosti. Oblačili sta se že štirideset let popolnoma enako, okusno, toda preprosto.

V tem trenutku sta obe bridko plakali in gospod Folgat je takoj izprevidel, da je ni žrtve, ki je ne bi ti dve ženski doprinesli, če bi mogli s tem kaj pomagati.

"Uboga Dionizija!" sta venomer zdihovali.

Deklica ju je slišala, stopila k njima in rekla:

"Mi se ne obnašamo, kakor bi se morali. Kaj bi rekel Jakob, če bi nas mogel videti iz svoje celice? Ali morda on ni nedolžen?"

Njene oči so žarele v briljantnem lesku; njen glas je bil božajoč in mehak in gospod Folgat je bil globoko ganjen.

"Hvala Bogu, da lahko zdaj rečem," je nadaljevala mladenka, "da nisem niti za trenutek podvomila v njegovo nedolžnost. In kako naj tudi dvomim? Prav tisto noč, ko je izbruhnil v Valpinsonu požar, mi je Jakob pisal štiri surani dolgo pismo, katero mi je poslal po nekem svojem služabniku; pismo sem prejela ob devetih zvečer. Pokazala sem ga tudi staremu očetu. On ga je prečital ter rekel, da imam tisočkrat prav, ker sem trdno prepričana o Jakobovi nedolžnosti, zakaj mož, ki more napisati tako pismo, ni nikoli zmožen tako strašnega hudodelstva."

"Da, tako sem rekel in tako še vedno mislim in pravim," je potrdil stari Šandor, "in vsak pameten človek bo z menoj enakih misli, toda —"

Njegova vnukinja mu ni dala dokončati:

"Jasno je torej, da je Jakob žrtev nesramne zarote, kateri je treba priti do dna. Zdaj smo plakali dovolj, zdaj pa pričnimo delati!"

"In tu sem tudi jaz," se je oglasila stara grofica, Jakobova mati, "ki nisem nič manj prepričana o nedolžnosti mojega sina, kakor si ti, ljubo dete."

Po vsem videzu je stari Šandor upal slišati še kaj, kajti vprašal je:

"Kaj pa grof?"

"Moj mož je ostal v Parizu."

Na obrazu starega moža se je pojavil usmev bolestrnega prese-

nečenja.

"Nu, to je popolnoma po njegovem," je rekel. "Ni je stvari, ki bi ga ganila. Njegov edini sin je obtožen strašnega zločina in vržen v ječo. Od vseh strani mu pisarijo, ker se upa, da bo takoj prišel. Ampak vse zaman. Naj se sin kar sam izmaže, kakor ve in zna. Oh, če bi jaz imel sina!"

"Moj mož je mnenja," je rekla grofica, "da more Jakobu v Parizu več koristiti kakor pa tu. Tam bo imel tozadevno dovolj opravka."

"Kaj nimamo železnice?"

"On me je priporočil temu gospodu," je rekla grofica ter pokazala gospoda Folgata.

Ko je bil formalno predstavljen, se je gospod Folgat priklonil ter rekel:

"Jaz imam sicer mnogo upanja, toda sem istih misli z gospodično Šandorovo, da moramo takoj na delo in da ne smemo izgubiti niti minute. Toda, preden lahko odločim, kaj naj se ukrene, moram poznati vsa dejstva."

"Toda mi sami skoro ničesar ne vemo," je odgovoril baron Šandor. "Vemo samo to, da je Jakob zaprt v samotni celici."

"Torej je na nas, da izvem kaj natančnejšega. Kaj ne, vi poznate vse sodne uradnike v Sauvaterre?"

"Skoraj nikogar. Poznam le

državnega odvetnika, Daubigeona."

"In državnega pravdnika, ki ima zdaj to svar v rokah."

Starejša izmed sester Lavarande je vstala in rekla:

"Ta mož, državni pravdnik, Galpin, je nevaležen hipokrit. Izdajal se je za Jakobovega prijatelja in Jakob je bil res tako nespameten, da mu je verjel in nagovoril mene in mojo sestro, da sva privolili v moitev ene izmed najinih nečakinj s tem človekom. Ubogi otrok! Ko je dotična deklica izvedela, kaj se je zgodilo, je zaplakala in rekla:

"Hvala Bogu, da sem ga o pravem času spoznala in da nisem postala žena takega moža!"

"Da," je pripomnila njena sestra, "če ves Sauvaterre misli, da je Jakob kriv, naj le misli in zraven naj še poreko: 'Njegov lastni prijatelj je postal njegov sodnik!'"

Gospod Folgat je zmajal z glavo in rekel:

"Treba mi je več informacij. Gospod grof Boiskoran mi je priporočil gospoda Senešala, župana v Sauvaterre."

Gospod Šandor se je naglo ogledal za svojim klobukom in rekel:

"Oh, saj res! On je naš prijatelj in če kdo, je on o vsem dobro poučen. Pojdimo takoj k njemu."

In res je bil gospod Senešal prijatelj Šandorovih, sester Lavarande in tudi Boiskorana prijatelj. Ker je bil po poklicu odvetnik, je bil zaupen prijatelj mnogih ljudi, katerim je bil nad dvajset let pravni svetovalec. In tudi še potem, ko je opustil prakso, si je ohranil neomejeno zaupanje vseh svojih bivših klientov. Ti niso nikoli odločili kakvega važnejšega vprašanja, ne da bi prej njega vprašali za svet.

Onega jutra, ko se je vrnil od požara v Valpinsonu, je bil zelo izmučen. Bil je tako bled, da ga je njegova žena strahoma in s skrbjo vprašala:

"Boj Bog, Avgust, kaj pa je?"

"Nekaj strašnega se je zgodilo," je odgovoril župan s tako tragičnim glasom, da se je njegova žena zgrozila.

Gospa Senešalova je bila ženska pri petinštiridesetih ali petdesetih letih, temnopolta, majhna in čokata. Ko je bila mlada, je morala biti lepa; tudi sedaj je imela še lepo rdeča in sveža lica, bujne črne lase in krasne zobe. Toda srečna pa ni bila. Ne prestano si je namreč želela otroka, s katerim je pa nebo ni blagoslovilo.

Hodila je po božjih potih in okoli vseh zdravnikov, toda vse njeno prizadevanje je bilo zaman. Ko so z njenimi leti izginjali tudi njeni poslednji upi, je postala resignirana in romantično sentimentalna; pričela je brati novele in sentimentalne verzice. Bila je zelo dobronamerna in njena ljudomilost je bila vesplošno znana. Nikoli je ni kakva uboga ženska z otroci zaman prosila pomoči.

Ko ji je torej njen mož povedal, kaj se je pripetilo v Valpinsonu tekonoč, je ona rekla:

"Uboga Dionizija lahko umre vsled žalosti. Če bi bila jaz na tvojem mestu, bi šla nemudoma k baronu Šandoru ter ga lepo in prizanesljivo obvestila, kaj se je zgodilo."

"Bog varuj, da bi to storil," je rekel Senešal, "in tudi tebi priporočam, da ne stori tega."

Ce bi bil mogel, bi bil Senešal prav gotovo odšel sto milj daleč od tu, samo da mu ne bi bilo treba gledati žalosti Šandorove rodbine. Posebno je ljubil Dionizijo ter je že leta in leta tako upravljaj njeno imovino, da se je njeno premoženje neprestano množilo; delal je zanj, kakor bi bila njegov lastni otrok.

K sreči pa je imel tega dne toliko opraviti, da mu ni preostajalo nobenega časa. Moral je izdati ukaz in navodila, da naj ona dva ranjena in opečena moža pripeljejo domov. Zatem je obiskal doktorja Seignebosa, ki je bil še vedno razjarjen in ki je zahteval v imenu pravice, naj se

Kokolo-a takoj zapre. Zdravnik je zahteval, da se mora epileptičnega bolnika takoj poslati v bolnico, kjer ga bodo preiskali strokovnjaki za duševne motnje. Zdravnik je govoril tako prepričljivo, da je končno ukazal župan dvema orožnikoma, naj gresta v Brešo in naj privedeta Kokolo-a.

Orožnika sta se vrnila nekaj ur pozneje, toda praznih rok. Idijot je izginil, sta rekla, in nihče ne ve, kje je; zdi se, kakor da se je v zemljo udril.

"In vi mislite, da je vse to naravno?" je vprašal zdravnik ter pogledal župana. "Kako to, da je bebec izginil? Jaz sem prepričan, da gre za zaroto, zasnovano z namenom, da se uniči gospoda Boiskorana."

"Tak potrpitve vendar," je rekel Senešal. "Ali mislite, da je Kokolo za zmerom izginil? Čakajte, se bo že spet pojavil."

Na poti domov se je zdravnik ustavil v svojem klubu, kjer je pred kakimi dvajsetimi ljudmi izjavil, da ima pozitiven dokaz o zaroti, ki je bila skovana proti de Boiskoranu, kateremu monarhisti nikoli ne odpuste, ker jim je obrnil hrbet.

V takem stanju sta torej našla baron Šandor in gospod Folgat župana. Šandor je predstavljal medsebojno oba moža, rekoč:

"Gospod Manuel Folgat, moj dragi Senešal, slaven odvetnik iz Pariza, ki je bil tako ljubezniv, da je prišel sem z grofico Boiskorano."

"Jaz sem tukaj tujec, gospod Senešal," je rekel Folgat. "Meni niso znani običaji, predsodki in naziranje tukajšnjega ljudstva, zato vem, da bi storil marsikako nepopravljivo napako, če si ne zagotovim pomoči in sveta izkušnega svetovaleca. Gospod Boiskoran in gospod Šandor sta mi dala upanje, da bom našel v vas takega moža."

"Gotovo, gospod, gotovo; iz vsega svojega srca," je rekel župan ter si pogladil brado.

"To je zelo resna stvar, gospodje," je še dodal po kratkem premolku.

"Kriminalna obtožba je zmerom resna stvar," je odvrnil gospod Folgat.

"Pri moji veri," je vzkliknil stari Šandor, "pa vendar ne dvomite o Jakobovi nedolžnosti?"

"Kako naj vemo," se je izognil župan, "kaj se dogaja v mladih možganih, kadar se prične v njih porajati spomini na gotove žalitve? Maščevanje je zelo slab svetovalec."

"Kaj mi tukaj govorite o maščevanju!" je vzklikel stari Šandor. "Jaz ne vidim v tej stvari v Valpinsonu ničesar drugega, kakor dolgo pripravljano in skrbno izvršeno hudodelstvo."

Župan je resno zmajal z glavo in rekel:

"Vi ne veste vsega, kar se je zgodilo."

"Gospod," je rekel Folgat, "baš zato sva prišla sem, da izveva, kaj vse se je primerilo."

"Torej prav," je rekel župan.

Nato jima je začel razkladati vse podrobnosti, vkolikor so mu bile sploh znane; vso stvar jima je očrtaval z izkušnostjo pravdnika, ki razgrinja pred njima misterije kompliciranega slučaja. Tako je nadaljeval in rekel:

"In veste, kaj mi je končno odvetnik Daubigeon rekel? Rekel je: 'Galpin ni mogel storiti ničesar drugega, kakor ukazati aretacijo Jakoba Boiskorana. Ali je kriv? Ne vem, kaj naj si tozadevno mislim. Dokazi proti njemu so uničujoči. Obtoženece prisega pri vsem, kar mu je sve-

tega, da je nedolžen, toda nikakor pa noče povedati, kje je ono noč prebil svoj čas."

"Moj Bog," je zastokaj baron Šandor, "kaj bo rekla Dionizija?"

Nato se je obrnil k Folgatu in rekel:

"In vendar je imel Jakob nekaj v mislih oni večer."

"Mislite?"

"Tega sem si svest. Sicer bi prav gotovo prišel k nam, kakor je zahajal že mesec dni vsak dan. Sicer pa je tako sam ome-

nil v pismu Dioniziji, o katerem je bila sama omenila. Pisal je: 'Iz dna svojega srca preklinjam opravke, ki mi zabranjuje, da ne morem prebiti večera s teboj; toda nikakor mi ni mogoče več odlašati. Vidiva se jutri.'"

"Vidite," je rekel gospod Senešal.

"Jasno je, da gospod Boiskoran ne bo hotel na noben način povedati, kje je bil," je rekel mladi odvetnik.

"Toda tekem zasliševanja je povedal neresnico," je rekel župan. Zanimal je, da bi hodil po onih potih, kjer so ga videle priče."

"Popolnoma naravno, gospod, če hoče, da se ne izve za kraj, kamor je šel."

"Rekel ni tudi ničesar, ko se mu je povedalo, da je aretiran."

"Zato, ker upa, da se bo izvil iz teh zank, ne da bi mu bilo treba izdati svoje skrivnosti."

"Če je temu res tako, je to obnašanje sila čudno."

"Dogodile so se že mnogo bolj čudne stvari."

"Če pomislimo, da dovoli, da se ga dolži požiga in poskušene- ga umora, če je v resnici nedolžen!"

"Ako je človek nedolžen pa vendar dovoli, da se ga obsodi, je še bolj čudno, pa vendar so slušaji —"

Mladi odvetnik je govoril z onimi kratkimi, odsekanimi stavki, ki so privilegij njegovega poklica, in v baronu Šandoru so oživeli novi upi. Gospod župan Senešal pa je bil zelo v skrbeh.

"In kaj mislite vi, gospod?" je vprašal.

"To, da mora biti gospod de Boiskoran nedolžen," je odvrnil mladi odvetnik, in ne da bi jima dal časa za ugovarjanje, je nadaljeval:

"To je mnenje moža, ki ni pod vplivom nobenih domnev. Jaz ne poznam niti grofa Klavdija, niti ne Boiskorana. Zgodil se je zločin; povedane so mi bile okoliščine in takoj sem prišel do zaključka, da bodo oni vzroki, ki so dovedli do aretacije obtožene- ga, meni pripomogli, da ga spravim spet na svobodo."

"Aha!"

"Čakajta, naj vama pojasnim. Če je gospod Boiskoran kriv, tedaj je pokazal z načinom, kako je sprejel državnega pravdnika Galpina v svoji hiši, nezasišano samoobvlado in neprekosljivo ženi- jalnost komedijanta. Torej, če je kriv, je obenem neznansko bistroumen —"

"Ampak."

"Dovolite, da končam. Ali more biti ena sama oseba istočasno tako nenavadno bistroumen in tako nenavadno zabita? Sodita sama. In še: če bi bil gospod de Boiskoran kriv, bi ga bilo treba poslati v blazinico, ne pa v zapor, kajti vsak, razen popolnega norca bi izlil preč vodo, v kateri si je umival svoje očrnele roke."

"Jakob je rešen," je zarajal Šandor.

Župan pa se ni dal tako naglo prepričati.

"Da, to je vse prav in lepo," je rekel, "toda porota bo zahtevala kaj več, kakor samo logične zaključke."

"Našli bomo še kaj drugega,"

"In kaj mislite storiti?"

"Tega še ne vem. Povedal sem vam le o svojem prvem vtisu. Zdaj bom moral najprej preštudirati slučaj in izprašati priče, pričeni s stari Antonom."

Baron Šandor je vstal in rekel:

"V Boiskoran dospemo lahko v eni uri. Ali naj pošljem po kočijo?"

"Da, in sicer takó hitro kot le mogoče," je odvrnil mladi jurist.

Za četr ure se je vrnil Šandorov sluga ter javil, da čaka kočija pred vrati. Šandor in Folgat sta sedla v kočijo, in baš predno sta se odpeljala, je župan posvaril mladega odvetnika:

"Predvsem, bodite previdni. Javno mnenje je že itak zelo ogorčeno. S tem slučajem mešajo tudi politiko. Jaz se bojim izgredev ob pogrebu obeh gasilcev in pravkar sem izvedel, da

hoče imeti zdravnik Seneš nagrobni govor. Torej lahko noč in dobro srečo!"

Ko sta konja potegnili, je rekel Sandor Folgatu:

"Nikakor mi ne gre v glavo, kako to, da ni prišel Anton k meni in mi tega sporočil, kakor hitro so njegovega gospodarja zaprli?"

IV.

Ko sta dospela gospoda v Boiskorana grad, sta videla, da je dvorišče tiho in prazno. Vsa okna in vrata so bila zaprta. Na stopnicah pred gradom je sedel neki močan, mlad kmet, ki je, čim je ugledal oba gospoda, vstal, ter dvignil v pozdrav roko do svoje čepice.

"Kje je Anton?" je vprašal baron Šandor.

"V prvem nadstropju, gospod."

Stari gospod je hotel odpreti vrata, toda videl je, da so bila zaklenjena.

"Gospod, Anton je na notranji strani zabarikadiral vrata."

"Čudna ideja," je rekel Šandor ter močno potrkal na vrata.

Končno se je oglasil odnotraj Antonov glas:

"Kdo je?"

"Jaz sem, baron Šandor."

Kmalu so se odprla vrata in na pragu se je pokazal sluga Anton. Bil je zelo bled in neobrit. Vse na njem je svedočilo, da ni nič spal. In ta njegov ne- red je mnogo pomenil, če se po-

misli, da se je sluga vedno oblačil po kroju angleških žentlemanov in da je mnogo dal na svojo zunanost.

Gospod Šandor je bil vsled tega tako začuden, da je najprej vprašal:

"Kaj pa je z vami, moj dobri Anton?"

"Mesto, da bi odgovoril, je Anton potegnil barona in njegove spremljevalca v sobo, in ko je spet zapahnil vrata, je prekrizal roke na prsih in rekel:

"Stvar je ta, gospod, da sem nu, da se — bojim."

Stari gospod in odvetnik sta osupla pogledala drug drugega. Očividno sta oba mislila, da se je ubogemu možu zmešalo. Anton je videl te njune poglede in rekel:

"Ne, ne, gospoda, nisem zblazen, čeprav ne bi bilo nič čudnega, če bi, po vsem tem, kar se je zgodilo. Če se bojim, imam tehtne vzroke za to."

"Pa vendar ne dvomite v nedolžnost vašega gospodarja?" ga je vprašal Folgat.

Sluga je tako sovražno pogledal mladega pravdnika, da je baron Šandor čutil, da mora posredovati.

"Moj dragi Anton" je rekel, "ta gospod je moj prijatelj, odvetnik, ki je prišel iz Pariza z grofico, da brani Jakoba. Zato vas prosim, da mu prav tako zaupajte, kako zaupate meni."

(Dalje prihodnjč.)

NORWOOD gledališče 6210 St. Clair Ave.

V PONDELJEK, TOREK IN SREDO, 5., 6. IN 7. MAJA

"Za mavrico"

Nastopijo: Bessie Love, Chas. King, Jack Benny, Geo. K. Arthur, Polly Moran in Marie Dressler.

Rekl so, da ne bo več take slike kot je bila "Melodija z Broadway." Toda ta pa je — nastopijo isti igralci. Krasen roman, petje, drama, dekleta, ljubezen. V tej sliki vidite vse.

V ČETRTEK IN PETEK, 8. IN 9. MAJA

Wm. Powell, Fay Wray, Hal Skelly v "BEHIND THE MAKEUP" vse govoreče VSAK ČETRTEK IN PETEK DAJEMO ŽENSKAM NAMIZNO POSODO ZASTONJ

V SOBOTO, 10. MAJA

VSAKO SOBOTO VELIKA DVOJNA PREDSTAVA Jack Holt v "MAŠČEVANJU" in Alice Day v "MOŽ MELODIJE" V NEDELJO 11. MAJA Monte Blue v "OTOK POBEGA"

J. S. WIDGOY

SLOVENSKI FOTOGRAF

Se pripor